

اظهار نظر کارشناسی درباره: «طرح اساسنامه سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور (۳)»

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شماره مسلسل: ۱۹۳۳۸
کد موضوعی: ۲۷۰

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

تاریخ انتشار:
۱۴۰۲/۷/۲۲

عنوان گزارش:
اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح اساسنامه سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور (۳)»

نام دفتر:
مطالعات فرهنگ و آموزش (گروه آموزش و پرورش و فنی و حرفه‌ای)

تهیه و تدوین کنندگان:
مهدی مهدی، محبوبه محمدعلی

همکار:
سروش افخمی

مدیر مطالعه:
محمدصادق عبداللهی

اظهار نظر کنندگان:
فهیمه غفرانی، یحیی مزروعی ابیانه، امین پژمان

ناظر علمی:
موسی بیات

گرافیک و صفحه آرایی:
سیده فاطمه ابوطالبی

ویراستار ادبی:
زهره عطاردی

واژه‌های کلیدی:

۱. طرح اساسنامه
۲. سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور
۳. آموزش مهارتی غیررسمی
۴. مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای
۵. آموزشگاه فنی و حرفه‌ای آزاد

فهرست مطالب

۶	چکیده
۷	خلاصه مدیریتی
۸	۱. مقدمه
۸	۲. بررسی فصل سوم طرح: «ساختار و ارکان سازمان»
۱۲	۳. بررسی فصل چهارم طرح: «منابع مالی و مقررات اداری»
۱۶	۴. بررسی فصل پنجم طرح: «سایر مقررات»
۲۲	۵. جمع بندی و پیشنهادات
۲۳	منابع و مآخذ

فهرست جداول

۱۱	جدول ۱. متن اصلاحی فصل سوم طرح (ساختار و ارکان سازمان)
۱۶	جدول ۲. متن اصلاحی فصل چهارم طرح (منابع مالی و مقررات اداری)
۲۱	جدول ۳. متن اصلاحی فصل پنجم طرح (سایر مقررات)

اظهار نظر کارشناسی درباره: «طرح اساسنامه سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور» (۳)

چکیده

اساسی از جمله اصول (۳)، (۴۰)، (۵۳)، (۷۵)، (۸۵) و (۱۲۳)، ابهام و مغایرت برخی مواد طرح با قوانین موجود از جمله قانون مدیریت خدمات کشوری، قانون کار و قانون تأمین اجتماعی، تعیین منابع مالی غیر قابل اجرا و غیردائمی و عدم تناسب موضوعات مطرح شده در مواد متعدد طرح با ماهیت اساسنامه‌ای آن می‌باشند. به منظور رفع ایرادات موجود رفع مغایرت با قانون اساسی، اصلاح یا حذف مواد فاقد ماهیت اساسنامه‌ای، هماهنگی با ضوابط تعیین شده در قانون مدیریت خدمات کشوری، قانون کار و قانون تأمین اجتماعی از جمله راهکارهای پیشنهادی هستند.

در گزارش حاضر، سه فصل پایانی طرح «اساسنامه سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور» با شماره ثبت ۸۵۲ شامل «ساختار و ارکان سازمان»، «منابع مالی و مقررات اداری» و «سایر مقررات» بررسی شده است. از جمله نقاط قوت بخش‌های مذکور، لحاظ کردن سابقه مدیریتی مرتبط در حوزه مهارت‌آموزی جهت انتخاب رئیس سازمان، احصای دقیق وظایف و اختیارات رئیس سازمان و توجه به درآمدزایی برای سازمان از محل ارائه خدمات آموزشی، سنجش، فنی و فرهنگی و نیز از محل کمک اشخاص حقیقی و حقوقی بوده است. از طرف دیگر، سه فصل پایانی طرح دارای ایرادات و نواقص متعددی شامل مغایرت با تعدادی از اصول قانون

بیان/شرح مسئله

«طرح اساسنامه سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور» که در تاریخ ۱۴۰۱/۹/۲۳ در مجلس شورای اسلامی اعلام وصول شده است از پنج فصل تشکیل شده که بررسی دو فصل ابتدایی آن شامل فصل کلیات و فصل وظایف و اختیارات قبلاً تحت گزارش دیگری انجام و منتشر شده است (اظهار نظر کارشناسی درباره طرح اساسنامه سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، شماره مسلسل ۱۸۹۱۳-۱، ۱۴۰۲/۳/۲۸). گزارش حاضر به بررسی سه فصل پایانی طرح شامل «ساختار و ارکان سازمان»، «منابع مالی و مقررات اداری» و «سایر مقررات» اختصاص داشت.

نقطه نظرات/یافته‌های کلیدی

از جمله نقاط قوت سه فصل پایانی طرح می‌توان به لحاظ کردن سابقه مدیریتی مرتبط در حوزه مهارت‌آموزی در انتخاب رئیس سازمان، احصای وظایف و اختیارات رئیس سازمان در ماده (۵) و توجه به درآمدزایی برای سازمان از محل ارائه خدمات آموزشی، سنجش، فنی و فرهنگی و نیز از محل کمک اشخاص حقیقی و حقوقی در بندهای «۲» و «۳» ماده (۶) اشاره کرد. در مقابل، مهم‌ترین نواقص و ایرادات فصل‌های مورد نظر شامل موارد زیر هستند:

۱. **مغایرت برخی مواد طرح با قانون اساسی:** ماده (۴) طرح به دلیل داشتن مصداق تبعیض ناروا با بند «۹» اصل سوم قانون اساسی و ماده (۱۱) و ماده (۱۲) به ترتیب به دلیل واگذاری نظام رتبه‌بندی مریدان و تعیین ضرایب فوق العاده مخصوص کارکنان به هیئت‌وزیران با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی مغایرت دارند. همچنین، بند «۵» ماده (۶)، ماده (۹)، ماده (۱۰) و ماده (۱۵) طرح به دلیل داشتن بار مالی جدید برای دولت یا تقلیل درآمد عمومی بدون ذکر منبع مالی جدید با اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی و بند «۶» ماده (۶) به دلیل نادیده گرفتن لزوم تمرکز کلیه دریافت‌های دولت در حساب‌های خزانه‌داری با اصل پنجاه و سوم قانون اساسی مغایرت دارند؛

۲. تعیین اجزای ساختار سازمانی و ایجاد ساختار جدید بدون تشریح حدود وظایف و اختیارات آنها در ماده (۳) طرح؛

۳. تعیین مواردی به عنوان منابع مالی سازمان با خصوصیات همچون غیر قابل اجرا بودن، غیر دائمی بودن، مغایرت با اصول بودجه‌بندی، افزایش هزینه‌های تولید برای کارفرمایان و صاحبان صنایع و عدم امکان برآورد دقیق مقدار این منابع در ماده (۶) طرح؛

۴. تراحم وظایف و اختیارات سازمان با شورای عالی آموزش

و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی در رابطه با «مراکز سنجش شایستگی و صلاحیت حرفه‌ای» موضوع تبصره «۱» ماده (۳) و نیز ماده (۱۵) طرح درباره اداره این مراکز در قالب هیئت‌امنایی و معافیت مالیاتی آنها؛

۵. مغایرت اغلب مواد فصل پنجم طرح با ماهیت اساسنامه‌ای آن از جمله مواد (۹) تا (۱۲) و (۱۴) تا (۲۰)؛

۶. ارجاع‌های نادرست به قانون مدیریت خدمات کشوری در قالب عباراتی مانند «مشاغل تخصصی» در مواد (۹) و (۱۱) و «فوق العاده مخصوص» در ماده (۱۲) و عدم هماهنگی با قانون مدیریت خدمات کشوری از نظر نحوه به کارگیری مریدان به صورت پاره وقت در ماده (۱۴) طرح و ضوابط انتقال و مأموریت کارمندان در ماده (۱۶) طرح؛

۷. وضع تکالیفی برای سایر دستگاه‌های دولتی و غیردولتی از جمله در مواد (۱۶)، (۱۷) و (۱۸) طرح خارج از چارچوب اساسنامه و مغایر با قوانین موجود؛

۸. مداخله و ورود به حیطه وظایف اداری و اجرایی دولت از جمله در مواد (۳) و (۲۱) طرح با توجه به تعیین ساختار سازمان و ایجاد ساختار جدید.

پیشنهاد راهکار تقنین، نظارتی یا سیاستی

با توجه به ایرادات و خلأهای موجود در طرح اساسنامه، پیشنهادهای اصلاحی زیر ارائه می‌شوند:

۱. رفع مغایرت‌های موجود در طرح با اصول قانون اساسی و حذف مواد و بندهایی از طرح که این مغایرت‌ها قابل رفع نیستند؛

۲. مبنا قرار دادن اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به عنوان منابع مالی اصلی سازمان در ماده (۶) طرح و حذف بندهای «۴» تا «۷» این ماده که با اصول سوم و هفتاد و پنجم قانون اساسی مغایرت دارند؛

۳. حذف مواد فاقد ماهیت اساسنامه‌ای درباره موضوعات اداری و استخدامی که در قوانین موضوعه دیگر از جمله قانون مدیریت خدمات کشوری تعیین تکلیف شده‌اند؛

۴. حذف یا اصلاح مواد مربوط به کارآموزی و مهارت‌افزایی در واحدهای صنعتی و بنگاه‌های اقتصادی با توجه به قواعد تعیین شده در قانون کار و قانون تأمین اجتماعی؛

۵. رفع تراحم وظایف و اختیارات سازمان با شورای عالی آموزش و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی در رابطه با «مراکز سنجش شایستگی و صلاحیت حرفه‌ای» با انجام استفساریه از شورای نگهبان درباره ماهیت، نحوه تأسیس و اداره این مرکز یا مراکز موضوع ماده (۹) قانون آموزش و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی.

۱. مقدمه

«طرح اساسنامه سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور» در تاریخ ۱۴۰۱/۹/۲۳ در مجلس شورای اسلامی اعلام وصول شد. این طرح از پنج فصل شامل کلیات، وظایف و اختیارات، ساختار و ارکان سازمان، منابع مالی و مقررات اداری و سایر مقررات تشکیل شده است. تاکنون دو گزارش در رابطه با بررسی این طرح توسط مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی تهیه و منتشر شده است. در گزارش اول، کلیات طرح بررسی و با توجه به ضرورت‌های موجود، تأیید و تصویب کلیات آن پیشنهاد شد. [۲] گزارش دوم به بررسی دو فصل ابتدایی طرح یعنی فصل «کلیات» و فصل «وظایف و اختیارات» اختصاص داشت که در مورد نقاط قوت و ضعف آنها بحث و پیشنهادهای اصلاحی ارائه شدند [۱]. در گزارش حاضر، سه فصل باقی‌مانده طرح شامل «ساختار و ارکان سازمان»، «منابع مالی و مقررات اداری» و «سایر مقررات» بررسی شده است.

۲. بررسی فصل سوم طرح: «ساختار و ارکان سازمان»

فصل سوم طرح پیشنهادی از ۳ ماده و ۲ تبصره تشکیل شده است که ماده (۳) به شرح ساختار سازمان و مواد (۴) و (۵) به شرح خصوصیات رئیس سازمان و وظایف و اختیارات وی اختصاص دارد. در این فصل، منظور از ساختار سازمان عبارت از سطوح سازمانی موجود در تهران، استان‌ها و شهرستان‌ها بوده است اما آنچه که به عنوان ساختار سازمانی مصطلح بوده و اجزای درون ستاد سازمان مانند معاونت‌ها و واحدهای مربوطه را شامل می‌شود، مورد نظر نبوده است. از طرف دیگر، در رابطه با ارکان سازمان که مسیر تصمیم‌گیری آن را مشخص می‌کند، تنها به تعیین ویژگی‌ها و حدود اختیارات و وظایف رئیس سازمان بسنده شده است. در ادامه، مواد این فصل به تفکیک بررسی شده‌اند.

ماده (۳) - ساختار سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور عبارت است از:

- ستاد سازمان
 - مرکز مدیریت و راهبری تربیت مربی آموزش فنی و حرفه‌ای
 - ادارات کل آموزش فنی و حرفه‌ای استان‌ها
 - مدیریت آموزش فنی و حرفه‌ای شهرستان‌ها
 - مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای دولتی و هیئت‌امنیایی
 - مراکز سنجش و تعیین صلاحیت‌های حرفه‌ای
- تبصره «۱»: سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور مجاز است مراکز آموزشی و سنجش صلاحیت حرفه‌ای خیرساز و مراکز دولتی واجد شرایط را به صورت هیئت‌امنیایی اداره نماید.
- تبصره «۲»: سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور مجاز است نسبت به تشکیل شوراهای تخصصی (آموزش، پژوهش، سنجش مهارت و صلاحیت حرفه‌ای و ...) بدون توسعه تشکیلات اقدام نماید.

از آن با عنوان «مرکز مدیریت و راهبری تربیت مربی آموزش فنی و حرفه‌ای» یاد شده، در اصل به منظور برنامه‌ریزی و اجرای دوره‌های تربیت مربی مورد نیاز سازمان و سنجش شایستگی آنان تشکیل شده است و وظایف مربوط به مدیریت و راهبری این امر در اختیار ستاد سازمان قرار دارد، لذا پیشنهاد می‌شود عنوان این مرکز به شکل «مرکز تربیت مربی فنی و حرفه‌ای» در ماده (۳) اصلاح شود.

■ با توجه به این که واحد «مدیریت آموزش و فنی و حرفه‌ای

در مورد ماده (۳) که بخش‌های مربوط به ساختار سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور را ذکر کرده است، نکات زیر حائز اهمیت هستند:

■ در طرح پیشنهادی تنها به ذکر عناوین اجزای ساختار سازمان اکتفا شده و به حدود وظایف و اختیارات آنها اشاره نشده است. در صورتی که بایستی هر کدام از اجزای آن تعریف شده و قلمرو وظایف و اختیاراتشان مشخص شود.

■ مرکز تربیت مربی فنی و حرفه‌ای سازمان که در ماده (۳) طرح

■ در تبصره «۲» ماده (۳)، سازمان مجاز شده است نسبت به تشکیل شوراهای تخصصی (آموزش، پژوهش، سنجش مهارت و صلاحیت حرفه‌ای و...) بدون توسعه تشکیلات اقدام نماید. در این رابطه باید گفت تشکیل شوراهای تخصصی و داخلی مورد نیاز بدون ایجاد ساختار جدید جزو اختیارات هر سازمانی است و نیازی به تصریح بر آن در قانونی مانند اساسنامه وجود ندارد؛ لذا این تبصره قابل حذف است.

به‌عنوان نکته پایانی در مورد بخش مربوط به ساختار سازمان در طرح اساسنامه باید گفت که در این بخش، تنها به ذکر عنوان مرکز تربیت مربی فنی و حرفه‌ای بسنده شده و نسبت به معرفی و بیان فعالیت‌های آن غفلت شده است؛ در حالی که با توجه به جایگاه و نقش مهمی که این مرکز در تأمین، تربیت و بازآموزی مربیان مورد نیاز سازمان در کل کشور دارد، شایسته است ماده مستقلی در طرح پیشنهادی به معرفی آن اختصاص یابد. در ساختار فعلی سازمان، مرکز تربیت مربی فنی و حرفه‌ای به‌صورت مستقل و زیر نظر مستقیم ریاست سازمان اداره می‌شود. مأموریت اصلی این مرکز، تأمین و تربیت مربیان مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای بوده و فعالیت‌های دیگری مانند طراحی و اجرای دوره‌های بازآموزی مربیان، انجام نیازسنجی آموزشی، تدوین و بازنگری استانداردهای آموزشی و تولید محتواهای آموزشی را نیز انجام می‌دهد. مرکز تربیت مربی فنی و حرفه‌ای، عضو مرکز آموزش و تربیت مربی فنی و حرفه‌ای یونسکو (UNEVOC)^۱ است و نقش مهمی در زمینه ارتباط با سازمان‌های بین‌المللی مهارت‌آموزی ایفا می‌نماید. در این راستا، پیشنهاد می‌شود ماده الحاقی (۴) مشتمل بر معرفی و بیان وظایف مرکز تربیت مربی فنی و حرفه‌ای به طرح اساسنامه افزوده شود (جدول ۱).

شهرستان‌ها» در ساختار فعلی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور وجود ندارد، لذا اضافه کردن این واحد در طرح اساسنامه به‌عنوان ایجاد ساختار جدید محسوب می‌شود که مستلزم تعریف پست‌های سازمانی و جذب نیروی انسانی جدید بوده و باید به تأیید سازمان اداری و استخدامی کشور برسد. علاوه بر این، ایجاد ساختار و تعریف پست جدید متضمن بار مالی برای دولت بوده و با اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی مغایرت دارد؛ لذا این بند باید حذف شود.

■ در ماده (۳)، «مراکز سنجش و تعیین صلاحیت‌های حرفه‌ای» به‌عنوان یکی دیگر از اجزای ساختار سازمان ذکر شده است. با توجه به اینکه سایر دستگاه‌های مجری آموزش‌های مهارتی از جمله وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نیز دارای مراکز با عنوان مشابه هستند، لازم است شمول مراکز ذیل سازمان و قلمرو فعالیت آنها به‌طور واضح بیان شود.

■ در تبصره «۱» ماده (۳)، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور مجاز شده است مراکز آموزشی و سنجش صلاحیت حرفه‌ای خیرساز و مراکز دولتی واجد شرایط را به‌صورت هیئت‌امنائی اداره کند. در این رابطه باید گفت طبق ماده (۹) قانون نظام جامع آموزش و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی، مراکز سنجش صلاحیت حرفه‌ای زیر نظر شورای عالی آموزش و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی تشکیل و اداره خواهند شد و تصمیم‌گیری درباره ساختار هیئت‌امنائی این مراکز جزو اختیارات شورای مذکور است. [۱۴] مورد دیگر، اعطای مجوز اداره مراکز فنی و حرفه‌ای دولتی به‌صورت هیئت‌امنائی است که مستلزم اخذ مجوزها و تهیه آیین‌نامه مستقل می‌باشد و عبارت واجد شرایط در «مراکز دولتی واجد شرایط» دارای ابهام حقوقی بوده و مغایر بند «۹» سیاست‌های کلی نظم قانونگذاری است. [۶]

ماده (۴) - رئیس سازمان از میان اشخاص دارای سابقه حداقل ۱۰ ساله مدیریتی مرتبط با حوزه مهارت‌آموزی با مدرک تحصیلی حداقل کارشناسی ارشد مرتبط در یکی از رشته‌های تخصصی کشاورزی و صنعت، با حکم وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی به‌عنوان معاون وزیر و بالاترین مقام اجرایی سازمان منصوب می‌شود و مسئول حسن اجرای کلیه امور سازمان است و برای اداره امور سازمان و اجرای مصوبات مراجع ذی‌صلاح دارای هرگونه حقوق و اختیارات قانونی است.

مانند خدمات، فرهنگ و هنر را از بین می‌برد و مشمول تبعیض ناروا بوده و مغایر با بند «۹» اصل سوم قانون اساسی است. به نظر می‌رسد با جایگزین کردن عبارت «حوزه آموزش و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارت‌آموزی» که تعریف آن در بند «۱» ماده (۲) قانون نظام جامع آموزش و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی آمده است، [۱۴] به جای عبارت «حوزه مهارت‌آموزی» می‌توان ایرادات یاد شده را برطرف نمود. همچنین بند پایانی ماده (۴) به شرح «و برای اداره امور سازمان و اجرای مصوبات مراجع ذیصلاح دارای هرگونه حقوق و اختیارات قانونی است»، حق و اختیار تازه‌ای را برای رئیس سازمان اثبات نمی‌کند و صرفاً بر امکان استفاده از اختیارات قانونی موجود تأکید دارد؛ لذا پیشنهاد می‌شود این عبارت حذف شود.

در ماده (۴) به بیان ویژگی‌های صلاحیتی مورد نیاز رئیس سازمان پرداخته شده است. با توجه به اینکه کسانی که به استخدام دولت درمی‌آیند باید واجد خصوصیات «وثاقت» و «امانت» باشند، عدم ذکر این خصوصیات برای رئیس سازمان، خلاف شرع بوده و مورد ایراد شورای نگهبان می‌باشد.^۱ همچنین، در ماده (۴)، اگرچه عبارت «حوزه مهارت‌آموزی» و مدیریت مرتبط با آن دارای ابهام بوده و باید تفصیل داده شود، اما توجه به داشتن سابقه مدیریتی مرتبط به عنوان یک معیار مثبت تلقی می‌شود که می‌تواند بر مدیریت علمی و به اثبات سازمان تأثیر مثبت داشته باشد؛ با این حال، منحصر کردن رشته تحصیلی رئیس سازمان به حوزه کشاورزی و صنعت، امکان انتخاب افرادی از حوزه‌های شغلی دیگر

ماده (۵) - وظایف و اختیارات رئیس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور به شرح زیر است:

۱. اداره امور سازمان
۲. نمایندگی سازمان در کلیه مراجع قضایی، اداری و سازمان‌ها و نهادهای ملی و بین‌المللی
۳. انعقاد قرارداد با اشخاص حقیقی و حقوقی در چارچوب وظایف و اختیارات مقرر
۴. تأیید و ابلاغ برنامه و بودجه سالیانه و گزارش عملکرد سازمان و ارائه آن به مراجع ذیصلاح
۵. پیشنهاد بودجه سالیانه سازمان به مراجع ذیصلاح
۶. عزل و نصب معاونان و مدیران سازمان
۷. امور استخدامی، عزل، نصب، ارتقا و آموزش کارکنان و صدور دستور پرداخت‌ها با رعایت قوانین و مقررات به‌ویژه قانون مدیریت خدمات کشوری
۸. تشخیص و موافقت با واگذاری مدیریت مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای دولتی در قالب هیئت‌امنائی
۹. رئیس سازمان می‌تواند برخی از اختیارات خود را به هر یک از معاونان، مدیران و مستخدمین سازمان تفویض نماید.

شورای اسلامی به رئیس‌جمهور ابلاغ شده و با امضای وی در اختیار دستگاه‌های اجرایی و مسئولان گذاشته می‌شود.^۲ البته در مرحله تهیه لایحه بودجه، سازمان می‌تواند برنامه پیشنهادی خود را به سازمان برنامه و بودجه کشور ارائه نماید. ارائه گزارش عملکرد سازمان به مراجع ذیصلاح نیز از جمله وظایفی است که می‌تواند برای رئیس سازمان لحاظ کرد. بر این اساس، پیشنهاد بازنویسی دو بند «۴» و «۵» به شکل زیر ارائه می‌شود:

○ «۴» پیشنهاد برنامه و بودجه سالیانه سازمان به مراجع ذیصلاح،

○ «۵» تدوین و ابلاغ برنامه اجرایی و مالی سازمان و ارائه گزارش عملکرد آن به مراجع ذیصلاح.

بندهای «۶» و «۷»

بند «۶» درباره عزل و نصب معاونان و مدیران سازمان و بند «۷» نیز درباره استخدام، عزل و نصب کارکنان است؛ بنابراین، این دو

در رابطه با بندهای ماده (۵) طرح نکات زیر حائز اهمیت هستند:

بند «۱»

این بند، به اداره امور سازمان توسط رئیس آن اشاره دارد. اشاره به اداره سازمان به این شکل لازم ولی ناکافی است؛ مدیریت و اداره سازمان باید در چارچوبی صورت بگیرد که در قوانین و مقررات مربوطه از جمله همین اساسنامه تعیین شده است. از این رو، پیشنهاد می‌شود عبارت «در چارچوب اساسنامه سازمان» در صدر ماده (۵) یا انتهای بند «۱» آن افزوده شود.

بندهای «۴» و «۵»

در هر دوی این بندها به موضوع بودجه سالیانه اشاره شده است در حالی که آوردن یک بند برای آن کفایت می‌کند. در بند «۴» تأیید و ابلاغ برنامه و بودجه سازمان به رئیس سازمان نسبت داده شده است در حالی که طبق اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی، قانون بودجه سالیانه کشور پس از تصویب توسط مجلس

۱. این ایراد از طرف شورای نگهبان در موارد متعددی مسبوق به سابقه است از جمله نظرات شورای نگهبان درباره لایحه رتبه‌بندی معلمان، اساسنامه صندوق ملی مسکن، اساسنامه صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع پیشرفته و ... (رجوع شود به سامانه جامع نظرات شورای نگهبان).
۲. اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی: رئیس‌جمهور موظف است مصوبات مجلس یا نتیجه همه‌پرسی را پس از طی مراحل قانونی و ابلاغ به وی امضا کند و برای اجرا در اختیار مسئولان بگذارد.

مراکز دولتی، اختیارات زیادی را در مورد اموال و دارایی‌های دولت در دست هیئت‌امنا قرار می‌دهد و بدون حسابرسی‌های کافی، عملکرد این منابع مبهم خواهد بود؛ دوم این که، ترکیب اعضای هیئت‌امنا مشخص نشده است و معلوم نیست این افراد واجد صلاحیت قانونی باشند و سوم این که، در ساختار مدیریتی متمرکز سازمان در حال حاضر، واگذاری مراکز دولتی تنها به موافقت و صلاح دید رئیس سازمان بستگی دارد که احتمال وقوع خطا را در آن بالا برده و می‌تواند منجر به تعارض منافع شود. به این ترتیب، موضوع هیئت‌امنایی شدن مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای دولتی رد و پیشنهاد حذف این بند داده می‌شود.

مفاد بندهای «۲»، «۳» و «۹» ماده (۵) طرح مشتمل بر وظایف و اختیارات معمول ریاست در سازمان‌های اداری بوده و فاقد ایراد خاصی هستند.

بند دارای هم‌پوشانی بوده و قابل ادغام با یکدیگر هستند. همچنین، تأکید بر رعایت قانون مدیریت خدمات کشوری با وجود ذکر رعایت قوانین و مقررات در بند «۷» زائد به نظر می‌رسد. پیشنهاد می‌شود دو بند «۶» و «۷» با یکدیگر به شکل زیر ادغام شوند:

○ انجام کلیه امور استخدای از جمله عزل و نصب معاونان و مدیران سازمان و آموزش و ارتقای کارکنان با رعایت قوانین و مقررات مربوطه.

■ بند «۸»

این بند، اختیار واگذاری مدیریت مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای دولتی در قالب هیئت‌امنایی را به رئیس سازمان اعطا کرده است. با توجه به اینکه در این بند، ضوابطی برای نحوه تعیین مراکز واجد شرایط و نحوه اداره آنها مشخص نشده است، مغایر با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی می‌باشد.^۱ همچنین، سه نکته دیگر درباره رد این بند قابل ذکر است: اول اینکه هیئت‌امنایی کردن

جدول ۱. متن اصلاحی فصل سوم طرح (ساختار و ارکان سازمان)

طرح موجود	متن اصلاحی
فصل سوم- ساختار و ارکان سازمان ماده (۳) - ساختار سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور عبارت است از: - ستاد مرکزی سازمان - مرکز مدیریت و راهبری تربیت مربی آموزش فنی و حرفه‌ای - ادارات کل آموزش فنی و حرفه‌ای استان‌ها - مدیریت آموزش فنی و حرفه‌ای شهرستان‌ها - مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای دولتی و هیئت‌امنایی - مراکز سنجش و تعیین صلاحیت‌های حرفه‌ای	فصل سوم- ساختار و ارکان سازمان ماده (۳) - ساختار سازمان عبارت است از: - ستاد مرکزی سازمان - مرکز تربیت مربی فنی و حرفه‌ای - ادارات کل آموزش فنی و حرفه‌ای استان‌ها - مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای دولتی - مراکز سنجش و تعیین صلاحیت‌های حرفه‌ای
تبصره (۱) - سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور مجاز است مراکز آموزشی و سنجش صلاحیت حرفه‌ای خیرساز و مراکز دولتی واجد شرایط را به صورت هیئت‌امنایی اداره نماید.	حذف
تبصره (۲) - سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور مجاز است نسبت به تشکیل شوراهای تخصصی (آموزش، پژوهش، سنجش مهارت و صلاحیت حرفه‌ای و ...) بدون توسعه تشکیلات اقدام نماید.	حذف
-	ماده (۴) الحاقی- مرکز تربیت مربی فنی و حرفه‌ای به‌عنوان یکی از واحدهای اصلی سازمان که مستقیماً زیر نظر رئیس سازمان اداره می‌شود وظیفه تربیت، بازآموزی و توانمندسازی مربیان فنی و حرفه‌ای را برعهده دارد. همچنین، وظایف دیگر این مرکز شامل تدوین و بازنگری استانداردهای آموزشی، تولید محتوای آموزشی، تعیین صلاحیت حرفه‌ای مربیان و ارتباط با سازمان‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی مرتبط با آموزش فنی و حرفه‌ای می‌شود.

۱. اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی: سِمَت نمایندگی قائم به شخص است و قابل واگذاری به دیگری نیست.

متن اصلاحی	طرح موجود
<p>ماده (۵) - رئیس سازمان از میان اشخاص دارای صفات وثاقت و امانت و حداقل ۱۰ سال سابقه مدیریت اجرایی مرتبط با حوزه آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای و مهارتی با مدرک تحصیلی حداقل کارشناسی ارشد، با حکم وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی به‌عنوان معاون وزیر امور سازمان منصوب می‌شود و مسئول حسن اجرای کلیه امور سازمان است.</p>	<p>ماده (۴) - رئیس سازمان از میان اشخاص دارای سابقه حداقل ۱۰ ساله مدیریتی مرتبط با حوزه مهارت آموزی با مدرک تحصیلی حداقل کارشناسی ارشد مرتبط در یکی از رشته‌های تخصصی کشاورزی و صنعت، با حکم وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی به‌عنوان معاون وزیر و بالاترین مقام اجرایی سازمان منصوب می‌شود و مسئول حسن اجرای کلیه امور سازمان است و برای اداره امور سازمان و اجرای مصوبات مراجع ذیصلاح دارای هرگونه حقوق و اختیارات قانونی است.</p>
<p>ماده (۶) - وظایف و اختیارات رئیس سازمان در چارچوب اساسنامه به شرح زیر است: ۱. اداره امور سازمان ۲. نمایندگی سازمان در کلیه مراجع قضایی، اداری، سازمان‌ها و نهادهای ملی و بین‌المللی ۳. انعقاد قرارداد با اشخاص حقیقی و حقوقی ۴. پیشنهاد برنامه و بودجه سالیانه سازمان به مراجع ذیصلاح ۵. تدوین و ابلاغ برنامه اجرایی و مالی سازمان و ارائه گزارش عملکرد آن به مراجع ذیصلاح ۶. انجام کلیه امور استخدامی از جمله عزل و نصب معاونان و مدیران سازمان و ارتقا و آموزش کارکنان با رعایت قوانین و مقررات مربوطه ۷. رئیس سازمان می‌تواند برخی از اختیارات خود را به هر یک از معاونان، مدیران و مستخدمین سازمان تفویض نماید.</p>	<p>ماده (۵) - وظایف و اختیارات رئیس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور به شرح زیر است: ۱. اداره امور سازمان ۲. نمایندگی سازمان در کلیه مراجع قضایی، اداری و سازمان‌ها و نهادهای ملی و بین‌المللی ۳. انعقاد قرارداد با اشخاص حقیقی و حقوقی در چارچوب وظایف و اختیارات مقرر ۴. تأیید و ابلاغ برنامه و بودجه سالیانه و گزارش عملکرد سازمان و ارائه آن به مراجع ذیصلاح ۵. پیشنهاد بودجه سالیانه سازمان به مراجع ذیصلاح ۶. عزل و نصب معاونان و مدیران سازمان ۷. امور استخدامی، عزل، نصب، ارتقا و آموزش کارکنان و صدور دستور پرداخت‌ها با رعایت قوانین و مقررات به‌ویژه قانون مدیریت خدمات کشوری ۸. تشخیص و موافقت با واگذاری مدیریت مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای دولتی در قالب هیئت‌امانی ۹. رئیس سازمان می‌تواند برخی از اختیارات خود را به هر یک از معاونان، مدیران و مستخدمین سازمان تفویض نماید.</p>

۳. بررسی فصل چهارم طرح: «منابع مالی و مقررات اداری»

نکته مهم دیگر در رابطه با فصل منابع مالی آن است که این فصل فاقد هرگونه ماده‌ای درباره نحوه یا موارد مصرف منابع مالی سازمان است. توضیح این که مراکز فنی و حرفه‌ای ذیل سازمان دارای دو نوع دولتی و غیردولتی است که حدود ۷۰ درصد دوره‌های آموزشی توسط مراکز غیردولتی ارائه می‌شود. [۳] با توجه به محدودیت منابع دولتی، مطلوب بودن کاهش تصدی دولتی و انگیزه پایین مراکز غیردولتی جهت سرمایه‌گذاری در برخی حوزه‌های آموزش مهارتی، بهتر است مصارف بودجه سازمان در زمینه‌های مختلف شامل صنعت، خدمات، کشاورزی و فرهنگ و هنر به شکل هدفمند درآید. در ادامه، جزئیات مواد فصل چهارم بررسی شده‌اند.

فصل چهارم طرح پیشنهادی عبارت است از «منابع مالی و مقررات اداری» و شامل دو ماده (۶) و (۷) است که مباحث مالی سازمان در آنها مطرح شده است. با این که عنوان فصل چهارم طرح شامل مقررات اداری نیز می‌شود اما به‌جز ماده (۷) که آن هم جنبه مالی دارد، هیچ‌گونه ضابطه‌ای درباره موضوعات اداری در این فصل نیامده است. در ماده (۶) طرح، منابع مالی سازمان در قالب هشت بند فهرست شده است. در این ماده، علاوه بر اعتبارات هزینه‌ای و اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که دو منبع اصلی سازمان‌های دولتی به‌شمار می‌روند، منابع درآمدی دیگری نیز پیشنهاد شده که مطابقت آنها با قوانین جاری نیازمند بررسی است.

ماده (۶) - منابع مالی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور عبارتند از:

۱. اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که هر ساله در قانون بودجه سالیانه کل کشور تصویب و ابلاغ می‌شود.
۲. درآمدهای حاصل از ارائه خدمات آموزش، سنجش، فنی، فرهنگی و سایر با رعایت اصل پنجاه و سوم قانون اساسی
۳. دریافت هدایا و کمک‌های اشخاص حقیقی و حقوقی و مجامع بین‌المللی ذی‌ربط با رعایت اصل پنجاه و سوم قانون اساسی
۴. دو درصد مزد کارگران در هر ماه، پرداختی توسط کارفرمایان، صاحبان صنایع و بنگاه‌های اقتصادی طبق صورت‌های ارسالی ماهیانه به سازمان بیمه‌های اجتماعی
- تبصره «۱» - نحوه وصول دو درصد و جرائم عدم پرداخت یا دیرکرد پرداخت مبلغ مذکور و اعتراض و شکایت مربوط به آن تابع مقرراتی است که در قانون بیمه‌های اجتماعی در مورد نحوه احتساب و وصول حق بیمه و پرداخت و یا دیرکرد پیش‌بینی شده است و به‌منظور صرفه‌جویی می‌توان از دستگاه وصول سازمان بیمه‌های اجتماعی استفاده نمود.
- تبصره «۲» - در مورد پیمانکاری‌های ساختمانی به‌جای دو درصد، معادل دو هزار مبالغ صورت‌وضعیت‌ها از طرف کارفرمایان مربوط پرداخت می‌شود.
۵. پنج درصد از منابع حاصل از فروش کالای قاچاق توسط سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی و پنج درصد از اموال توقیفی تعیین تکلیف شده
۶. یک در هزار از اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی دستگاه‌های اجرایی، شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی در قالب تهیه پیوست مهارتی نیروی انسانی با عاملیت سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای
۷. ۱۰ درصد اعتبارات مسئولیت اجتماعی شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی
۸. سایر درآمدهایی که حسب قوانین و مقررات موضوعه، سازمان مجاز به وصول و هزینه‌کرد آن می‌باشد.

بندهای «۱» و «۲»

مدل اصولی تأمین مالی دستگاه‌های اجرایی (استفاده از منابع عمومی از طریق درج اعتبارات در قوانین بودجه سنواتی) در بند «۱» این ماده آمده است. همچنین بند «۲» این ماده به درآمدهای سازمان از محل ارائه خدمات آموزشی، سنجش و ارزیابی و فنی اشاره دارد که در دستگاه‌های اجرایی معمول بوده و دارای ایراد خاصی نیستند.

بند «۳»

بر اساس اصل هشتم قانون اساسی، گرفتن و دادن وام یا کمک‌های بدون عوض داخلی و خارجی از طرف دولت باید با تصویب مجلس شورای اسلامی باشد. در این رابطه، قبلاً در قانونی تحت عنوان «قانون نحوه کمک‌های اشخاص حقیقی و حقوقی به سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور»، این اجازه به سازمان داده شده است که تحت ضوابطی کمک‌های نقدی و غیرنقدی و هدایای اشخاص حقیقی و حقوقی را دریافت کرده و در جهت گسترش و بهسازی مهارت‌آموزی و فراهم نمودن زمینه‌های ایجاد اشتغال پایدار در کشور استفاده نماید. از این رو، این بند به نظر فاقد ایراد می‌باشد.

بند «۴»

در بند «۴» ماده (۶) مقرر شده است «دو درصد مزد کارگران در هر ماه، پرداختی توسط کارفرمایان، صاحبان صنایع و بنگاه‌های اقتصادی طبق صورت‌های ارسالی ماهیانه به سازمان بیمه‌های

اجتماعی» به سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور اختصاص یابد. همچنین، در تبصره «۲» این ماده، نرخ تعیین شده در مورد پیمانکاری‌های ساختمانی به‌جای دو درصد، معادل دو هزار مبالغ صورت‌وضعیت‌ها تعیین شده است که باید از طرف کارفرمایان مربوطه پرداخت شود. این منبع مالی دارای سه ایراد به شرح زیر است:

۱. کارگر و کارفرما طبق ماده (۲) قانون تأمین اجتماعی روی هم رفته ۳۰ درصد از مزد پرداختی را (۲۳ درصد سهم کارفرما و ۷ درصد سهم کارگر) به‌عنوان حق بیمه پرداخت می‌کنند. [۸] در برخی بخش‌های کمتر مولد اقتصاد کشور یا در فعالیتهایی که سهم نیروی کار در آنها عمده است، پرداخت این سهم توسط کارفرما بار سنگینی روی هزینه‌های تولید تلقی می‌شود. در این شرایط افزودن ۲ درصد دیگر به تکالیف پرداختی کارفرما وارد آوردن بار مالی بیشتر به این دسته از کارفرمایان و افزایش هزینه‌های تولید است، به‌خصوص که برای عدم یا دیرکرد پرداخت جریمه هم در نظر گرفته شده و بر چالش‌های حقوقی آن می‌افزاید. از طرف دیگر، پرداخت حق بیمه بازگشت مشخصی را برای کارگران دارد در حالی که پرداخت معادل دو درصد مزد، بازگشت مشخصی برای همه کارگران ندارد. ایرادات بالا در مورد سهم دو در هزار از صورت‌وضعیت کارفرمایان پیمانکاری‌های ساختمانی هم وارد است. از این رو، این منبع مالی فاقد منطق اقتصادی مشخص بوده و با اصل چهارم قانون اساسی مغایرت دارد.^۱

۱. اصل چهارم قانون اساسی: هیچ‌کس نمی‌تواند اعمال حق خویش را وسیله اضرار به غیر یا تجاوز به منافع عمومی قرار دهد.

۲. مسئله دیگر در مورد وصول‌کننده این مبلغ است که پیشنهاد شده برعهده سازمان بیمه‌های اجتماعی گذاشته شود. در حال حاضر، مشخص نیست لفظ «سازمان بیمه‌های اجتماعی» به چه سازمانی اشاره دارد. در قوانین قدیمی‌تر این عنوان استفاده شده است (مانند قانون کارآموزی مصوب سال ۱۳۴۹). به نظر می‌رسد منظور از سازمان بیمه‌های اجتماعی، سازمان تأمین اجتماعی بوده است که باید اصلاح شود.

۳. سابقه اختصاص دو درصد (۲٪) مزد کارگران صنایع و دو در هزار مبالغ صورت وضعیت‌ها در پیمانکاری‌های ساختمانی به امر مهارت‌آموزی به ماده (۱۴) قانون کارآموزی (مصوب ۱۳۴۹) برمی‌گردد که براساس آن، مقرر شده بود درآمد حاصله از این محل زیر نظر شورای عالی کارآموزی که دبیرخانه آن در وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی قرار داشت، به افزایش مهارت کارآموزان در کارگاه‌ها یا مراکز کارآموزی اختصاص یابد. [۱۱] اجرای این قانون تا سال ۱۳۸۲ ادامه داشته است تا این که با تصویب «قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه‌دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی»^۱ موسوم به قانون تجمیع عوارض، که به لغو کلیه قوانین و مقرراتی که متضمن برقراری و دریافت وجوهی از تولیدکنندگان کالاها و ارائه‌دهندگان خدمات توسط دستگاه‌های اجرایی و سازمان‌های دولتی بودند (به جز موارد استثنا شده در این قانون)، منجر شد، دریافت ۲ درصد مزد کارگران صنایع و دو در هزار مبالغ صورت وضعیت‌ها در پیمانکاری‌های ساختمانی جهت امور کارآموزی نیز متوقف شد. در عوض، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (سازمان برنامه و بودجه کشور) موظف شد متناسب با درآمد پیش‌بینی شده دولت ناشی از اجرای این قانون، اعتبارات حذف شده در دستگاه‌ها را در لوایح سنواتی بودجه و در اعتبارات مربوط به همان دستگاه منظور نماید. [۷] بر این اساس، در وضعیت کنونی هزینه‌های انجام کارآموزی و آموزش مهارتی توسط سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور در قالب اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که به‌عنوان منبع اول در طرح اساسنامه آمده است، پیش‌بینی و اختصاص می‌یابد و دریافت وجوه مازاد بر آن از کارفرمایان و صاحبان صنایع به‌عنوان اخذ اعتبارات به‌صورت مضاعف تلقی شده و با قانون تجمیع عوارض و نیز با بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی منافات دارد.^۲ با توجه به

نکات بیان شده، پیشنهاد حذف بند «۴» داده می‌شود.

■ بند «۵»

بند «۵» ماده (۶) مشتمل بر اختصاص «پنج درصد از منابع حاصل از فروش کالای قاچاق توسط سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی و پنج درصد از اموال توقیفی تعیین تکلیف شده» به سازمان است. در این رابطه باید گفت که ارتباط دادن منابع و هزینه‌ها در بودجه‌ریزی باید منطق مشخصی داشته باشد؛ بر طبق مبانی بودجه‌ریزی می‌توان معادل پیامدهای منفی فعالیت‌ها، جریمه مالی تعریف کرد و منابع حاصل از آن را صرف جبران آثار منفی آن فعالیت‌ها کرد؛ مثلاً مالیات دخانیات را صرف امور بهداشت، سلامت یا ورزش کرد. در بند مزبور، ارتباط کالاهای قاچاق و اموال توقیفی با ماهیت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای چندان واضح نیست و هیچ‌گونه برآوردی از تأثیرات منفی و آسیب‌های اقتصادی قاچاق کالا بر حوزه‌های مرتبط با آموزش‌های فنی و حرفه‌ای وجود ندارد تا مبنایی را برای پیشنهاد سهم ۵ درصدی این آموزش‌ها فراهم آورد. در صورت عدم پیروی از این اصل و ایجاد پیوند بین منابع و مصارف بودجه بدون منطق مشخص، کارکرد بودجه دچار اختلال خواهد شد. از طرف دیگر، هر دستگاه دیگری نیز می‌تواند ادعای سهمی را از این منابع داشته باشد. لذا این بند مغایر با بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی بوده^۳ و پیشنهاد حذف آن داده می‌شود.

■ بند «۶»

در بند «۶» ماده (۶)، «یک در هزار از اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی دستگاه‌های اجرایی، شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی در قالب تهیه پیوست مهارتی نیروی انسانی با عاملیت سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای» در نظر گرفته شده است. این پیشنهاد به دلایل زیر قابل دفاع نیست:

۱. این بند مغایر اصل پنجاه و سوم قانون اساسی است که طبق آن، کلیه دریافت‌های دولت باید در حساب‌های خزانه‌داری کل متمرکز شود و همه پرداخت‌ها در حدود اعتبارات مصوب به موجب قانون انجام گیرد.

۲. مفاد این بند در مغایرت با بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی مبنی بر ایجاد نظام اداری صحیح و حذف تشکیلات غیر ضرور قرار دارد.

۳. عبارت دستگاه‌های اجرایی در این بند محل ابهام است چرا که طبق تعریف ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری،^۴ اصطلاح

۱. تصویب مجلس شورای اسلامی، مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۲.

۲. بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی - ایجاد نظام اداری صحیح و حذف تشکیلات غیر ضرور.

۳. بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی - ایجاد نظام اداری صحیح و حذف تشکیلات غیر ضرور.

۲. مفاد این بند در مغایرت با بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی مبنی بر ایجاد نظام اداری صحیح و حذف تشکیلات غیر ضرور قرار دارد.

۳. در مواردی در قوانین بودجه این اجازه به دستگاه‌های اجرایی داده شده است که درصدی از بودجه هزینه‌ای خود را صرف امور کنند که گرچه عنوان مسئولیت اجتماعی ندارند اما شاید ذیل این عنوان بگنجانند. با این حال این موارد جزو احکام دائمی نبوده و نمی‌توان در اساسنامه سازمان یک حکم موقتی را مبنایی برای منابع مالی قرار داد.

۴. از آنجاکه اصولاً ردیف با عنوان اعتبارات مسئولیت‌های اجتماعی قابل شناسایی نیست، نمی‌توان تخمینی در مورد مقدار سهم ۱۰ درصدی سازمان از این اعتبارات به دست آورد؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود این بند حذف شود.

علاوه بر موارد فوق، چهار منبع مالی ذکر شده در بندهای «۴» تا «۷» ماهیت موقت و تبصره بودجه‌ای دارند و آوردن آنها در اساسنامه که باید منابع مالی کلی و دائمی سازمان ذکر شوند، منطقی به نظر نمی‌رسد.

■ بند «۸»

طبق مفاد این بند، سازمان می‌تواند درآمدهایی را بدون واريز به حساب خزانه‌داری دولت دریافت کرده و به مصرف برساند؛ لذا با اصل پنجاه و سوم قانون اساسی مغایرت دارد.^۲ همچنین از این جهت که اختیار وصول درآمدهایی را علاوه بر اعتبارات لایحه بودجه سنواتی که باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد، به سازمان تفویض می‌کند با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی مغایرت دارد. بنابراین، لازم است این بند حذف شود.

دستگاه‌های اجرایی کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و نیز نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌های دولتی را که در این بند جداگانه ذکر شده است، شامل می‌شود. [۱۳]

۴. در مورد شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی، طبقه‌بندی «تملك دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی» وجود ندارد. در مورد نهادهای عمومی هم این مورد اساساً قابل احصا نیست؛ چرا که بودجه سنواتی همه این نهادها را در بر نمی‌گیرد. همچنین به نظر می‌رسد منظور از نهادهای عمومی در این بند، نهادهای عمومی غیردولتی است که واژه «غیردولتی» از متن طرح جا افتاده است.

۵. در حال حاضر اعتبارات مربوط به طرح‌های تملك دارایی‌های سرمایه‌ای بسیار کمتر از نیاز کشور به تشکیل سرمایه ثابت بوده و همین اعتبارات نیز در اجرای بودجه درصد تخصیص پایینی دارند. هزینه کرد بخشی از این اعتبارات در محل دیگر، به معنای عدم درک ضرورت حیاتی این بخش از بودجه است.

۶. مفهوم «نهادهای عمومی» معنای واضحی ندارد و مشخص نیست در این اساسنامه به کدام نهادها اطلاق شده است. آیا صرفاً مواردی که در قانون «فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی» آمده است [۹] مدنظر است یا نهادهای دیگری را که به صورت موردی در قوانین دیگر معرفی شده‌اند، هم شامل می‌شود. با توجه به نکات فوق پیشنهاد حذف این بند ارائه می‌شود.

■ بند «۷»

بند «۷» ماده (۶) منبع مالی دیگر سازمان را «۱۰ درصد اعتبارات مسئولیت‌های اجتماعی شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی» تعیین کرده است. در مورد این بند مطالب زیر قابل بیان است:

۱. ردیف اعتباری با عنوان «مسئولیت‌های اجتماعی» در بین اعتبارات شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی وجود ندارد.

ماده (۷) - کلیه اسناد و اوراق تعهدآور مالی توسط رئیس و یا مقام مجاز و ذی حساب امضا و معتبر است.

«تعهدآور مالی» در ماده (۷) اضافه شود. همچنین، عبارت «مقام مجاز»، لفظ عامی است که «ذی حساب» را نیز شامل می‌شود؛ لذا نیازی به ذکر آن نبوده و می‌تواند حذف شود.

از آنجاکه نسبت این ماده با قانون محاسبات عمومی کشور در خصوص احکام مربوط به پرداخت و ايجاد ابهام است، پیشنهاد می‌شود عبارت «با رعایت قوانین و مقررات موجود» پس از عبارت

۱. ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری: دستگاه اجرایی: کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت‌های دولتی و کلیه دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر و یا تصریح نام است از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی، بانک‌ها و بیمه‌های دولتی، دستگاه اجرایی نامیده می‌شوند.

۲. اصل پنجاه و سوم: کلیه دریافت‌های دولت در حساب‌های خزانه‌داری کل متمرکز می‌شود و همه پرداخت‌ها در حدود اعتبارات مصوب به موجب قانون انجام می‌گیرد.

جدول ۲. متن اصلاحی فصل چهارم طرح (منابع مالی و مقررات اداری)

متن اصلاحی	طرح موجود
فصل چهارم - منابع مالی ماده (۶) - منابع مالی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور عبارتند از: ۱. اعتبارات هزینه‌ای، تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و ردیف‌های خاص در قانون بودجه سالیانه کل کشور	فصل چهارم - منابع مالی و مقررات اداری ماده (۶) - منابع مالی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور عبارتند از: ۱. اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که هر ساله در قانون بودجه سالیانه کل کشور تصویب و ابلاغ می‌شود.
۲. درآمدهای حاصل از ارائه هرگونه خدمات آموزشی، سنجش شایستگی و تعیین صلاحیت حرفه‌ای و فروش محصولات آموزشی و تولیدات کارگاهی با رعایت اصل پنجاه و سوم قانون اساسی	۲. درآمدهای حاصل از ارائه خدمات آموزش، سنجش، فنی، فرهنگی و سایر با رعایت اصل پنجاه و سوم قانون اساسی
۳. دریافت هدایا و کمک‌های اشخاص حقیقی و حقوقی داخلی و خارجی با رعایت قوانین و مقررات	۳. دریافت هدایا و کمک‌های اشخاص حقیقی و حقوقی و مجامع بین‌المللی ذی‌ربط با رعایت اصل پنجاه و سوم قانون اساسی
حذف	۴. دو درصد مزد کارگران در هر ماه، پرداختی توسط کارفرمایان، صاحبان صنایع و بنگاه‌های اقتصادی طبق صورت‌های ارسالی ماهیانه به سازمان بیمه‌های اجتماعی
حذف	تبصره (۱۱) - نحوه وصول دو درصد و جرائم عدم پرداخت یا دیرکرد پرداخت مبلغ مذکور و اعتراض و شکایت مربوط به آن تابع مقرراتی است که در قانون بیمه‌های اجتماعی در مورد نحوه احتساب و وصول حق بیمه و پرداخت و یا دیرکرد پیش‌بینی شده است و به‌منظور صرفه‌جویی می‌توان از دستگاه وصول سازمان بیمه‌های اجتماعی استفاده نمود.
حذف	تبصره (۲) - در مورد پیمانکاری‌های ساختمانی به‌جای دو درصد، معادل دو در هزار مبالغ صورت‌وضعیت‌ها از طرف کارفرمایان مربوط پرداخت می‌شود.
حذف	۵. پنج درصد از منابع حاصل از فروش کالای قاچاق توسط سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی و پنج درصد از اموال توقیفی تعیین تکلیف شده
حذف	۶. یک در هزار از اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی دستگاه‌های اجرایی، شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی در قالب تهیه پیوست مهارتی نیروی انسانی با عاملیت سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای
حذف	۷. ۱۰ درصد اعتبارات مسئولیت اجتماعی شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی
حذف	۸. سایر درآمدهایی که حسب قوانین و مقررات موضوعه، سازمان مجاز به وصول و هزینه‌کرد آن می‌باشد.
۴. وام و تسهیلات از بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری (بند الحاقی).	
ماده (۷): کلیه اسناد و اوراق تعهدآور مالی با امضای رئیس و یا مقام مجاز معتبر است.	ماده (۷): کلیه اسناد و اوراق تعهدآور مالی توسط رئیس و یا مقام مجاز و ذی‌حساب امضا و معتبر است.

۴. بررسی فصل پنجم طرح: «سایر مقررات»

فصل پنجم طرح که آخرین فصل آن می‌باشد، با عنوان «سایر مقررات» از ماده (۸) تا ماده (۲۱) طرح را شامل می‌شود و در آنها موضوعات مختلفی مطرح شده است. در این میان، مواد (۸) تا (۱۲)، ضوابطی را برای استخدام و بهبود جبران خدمات کارکنان سازمان به‌ویژه مریبان و کارشناسان آموزشی آن تعیین کرده است؛ اما از آنجا که مقررات مربوط به استخدام و جبران خدمات معمولاً در اساسنامه سازمان‌ها بحث نمی‌شود و این موضوعات دارای قوانین مخصوص به خود می‌باشند، اغلب مواد یاد شده خارج از چارچوب اساسنامه قلمداد می‌شوند. همچنین، در سه ماده (۱۶)، (۱۷) و (۱۸) تکالیفی برای سایر دستگاه‌های اجرایی و نیز بنگاه‌های صنعتی وضع شده است که تناسبی با ماهیت اساسنامه ندارد. برخی از مواد دیگر این فصل نیز مغایرت‌هایی با قانون اساسی و قوانین دیگر دارند که در ادامه به بررسی جزئیات آنها پرداخته شده است.

ماده (۸) - جذب، نگهداری و ارتقای نیروی انسانی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور از لحاظ مقررات اداری و استخدامی تابع قانون مدیریت خدمات کشوری می‌باشد.

و حرفه‌ای کشور در زمره دستگاه‌هایی قرار ندارد که براساس ماده (۱۱۷) قانون مدیریت خدمات کشوری از این قانون مستثنا شده‌اند، [۱۳] به‌طور پیش‌فرض از نظر مقررات اداری و استخدامی تابع این قانون بوده و تصریح به این امر در یکی از مواد اساسنامه زائد به نظر می‌رسد؛ در نتیجه ماده (۸) طرح قابل حذف است.

در اساسنامه یک سازمان تنها باید موضوعاتی که با اهداف و مأموریت، وظایف، ساختار و تشکیلات، نحوه اداره و نظایر آنها مرتبط هستند، آورده شوند و مسائلی از قبیل مقررات اداری و استخدامی فاقد ماهیت اساسنامه‌ای بوده و در قوانین دیگر تعیین تکلیف شده‌اند. همچنین، با توجه به این که سازمان آموزش فنی

ماده (۹) - امتیاز طبقه مشاغل تخصصی تمام‌وقت سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور مشمول تبصره «۳» ماده (۶۵) قانون مدیریت خدمات کشوری می‌باشد و در جدول یا جداول حق شغل با ضریب یک و یک‌دهم (۱/۱) محاسبه می‌گردد.

و به اموری پرداخته است که در قوانین دیگر تعیین تکلیف شده است. از طرف دیگر، تعیین ضریب یک و یک‌دهم (۱/۱) در جدول حق شغل بخشی از مشاغل سازمان واجد بار مالی برای دولت بوده و با اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی مغایرت دارد. لذا پیشنهاد می‌شود این ماده حذف شود.

درباره اصطلاح «مشاغل تخصصی» در ماده (۹) طرح، تعریف قانونی از آن در قانون مدیریت خدمات کشوری یا قوانین دیگر وجود ندارد؛ لذا واجد ابهام و مغایر با جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری [۶] و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری [۵] است. همچنین، این ماده فاقد ماهیت اساسنامه‌ای بوده

ماده (۱۰) - ساعات کار کارمندان سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور چهل و چهار ساعت و میزان ساعات کار مرئوسان تمام‌وقت سازمان سی ساعت شامل بیست و چهار ساعت تدریس و ۶ ساعت سایر فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و اداری در هفته می‌باشد. از ساعات موظف تدریس مرئوسان دارای بیست (۲۰) سال سابقه مرئی‌گری، چهار ساعت در هفته کسر خواهد شد.

تعیین تکلیف شده است [۱۳] و از طرف دیگر، کاهش ساعات کار مرئوسان سازمان می‌تواند نیازهای تازه‌ای از جهت جذب و استخدام نیروی انسانی جدید ایجاد نماید که به دلیل داشتن بار مالی برای دولت با اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی منافات دارد. بنابراین، پیشنهاد می‌شود این ماده حذف شود.

مضمون ماده (۱۰) طرح در واقع تلاشی است در راستای اینکه مرئوسان سازمان از مزایایی مشابه معلمان و کارکنان آموزشی در وزارت آموزش و پرورش برخوردار شوند؛ با این حال، مفاد این ماده از یک طرف فاقد ماهیت اساسنامه‌ای است و مقررات مربوط به ساعات کار کارکنان دولت در قانون مدیریت خدمات کشوری

ماده (۱۱) - نظام پرداخت مشاغل تخصصی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور شامل مرئوسان، کارشناسان آموزش و سنجش مهارت و صلاحیت حرفه‌ای، مشاور و هدایت آموزشی و شغلی، رئیس و معاون مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای سازمان براساس نظام رتبه‌بندی است. آیین‌نامه رتبه‌بندی به پیشنهاد سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

قوانین دیگر مانند قانون مدیریت خدمات کشوری تعیین تکلیف شده است.

■ در ماده (۱۱) تصویب نظام رتبه‌بندی مرئوسان به هیئت وزیران تفویض شده است؛ از آنجا که نحوه انجام رتبه‌بندی و تعیین ضوابط پرداخت در اختیار مجلس شورای اسلامی قرار دارد؛ لذا این ماده مغایر با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی می‌باشد.^۱ با توجه به ایرادات فوق درباره ماده (۱۱) طرح، پیشنهاد می‌شود این ماده حذف شود.

در ماده (۱۱) طرح، نظام پرداخت مشاغل تخصصی سازمان را به ایجاد نظام رتبه‌بندی موقوف کرده است که آیین‌نامه آن توسط سازمان تهیه شده و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید. در مورد ماده (۱۱) طرح نکات زیر قابل طرح است:

■ با توجه به اینکه در بند «۱۷» ماده (۲) طرح بر «انجام رتبه‌بندی و طراحی مسیر ارتقای شغلی مرئوسان» اشاره شده است، به نظر می‌رسد نیاز چندانی به تکرار این موضوع در ماده (۱۱) نباشد.

■ این ماده فاقد ماهیت اساسنامه‌ای بوده و به اموری پرداخته که در

۱. اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی: «سمت نمایندگی قائم به شخص است و قابل واگذاری به دیگری نیست. مجلس نمی‌تواند اختیار قانونگذاری را به شخص یا هیئتی واگذار کند ولی در موارد ضروری می‌تواند اختیار وضع بعضی از قوانین را با رعایت اصل هفتاد و دوم به کمیسیون‌های داخلی خود تفویض کند، در این صورت این قوانین در مدتی که مجلس تعیین می‌نماید به صورت آزمایشی اجرا می‌شود و تصویب نهایی آنها با مجلس خواهد بود...»

ماده (۱۲) - فوق‌العاده مخصوص کارکنان سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور براساس ضرابی که به تصویب هیئت‌دولت می‌رسد در حقوق و مزایای کارمندان اعمال می‌شود.

است، [۱۳] نبوده و واجد ابهام حقوقی می‌باشد. همچنین، با توجه به اینکه ماده (۱۲) طرح، تعیین ضوابط و نحوه اعمال ضرایب فوق‌العاده مخصوص را به‌طور کامل به هیئت‌وزیران واگذار می‌کند، با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی مغایرت دارد.^۱ از این رو، پیشنهاد حذف ماده (۱۲) طرح داده می‌شود.

همانند مواد فوق، ماده (۱۲) نیز فاقد ماهیت اساسنامه‌ای مختص یک سازمان بوده و به اموری پرداخته که در قوانین دیگر مانند قانون مدیریت خدمات کشوری تعیین تکلیف شده است. همچنین، در مورد این ماده می‌توان گفت که عبارت «فوق‌العاده مخصوص» جزو هیچ کدام از عناوین فوق‌العاده‌هایی که بر طبق ماده (۶۸) قانون مدیریت خدمات کشوری به کارکنان دولت قابل پرداخت

ماده (۱۳) - هرگونه تغییر و اصلاح در اساسنامه آموزش فنی و حرفه‌ای کشور با پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور) و تصویب هیئت‌وزیران است.

قوانین و مقررات عمومی کشور باشد و به‌منظور بررسی و اعلام عدم مغایرت آنها با قوانین مزبور باید ضمن ابلاغ برای اجرا به اطلاع رئیس مجلس شورای اسلامی برسد. با توجه به مطالب بیان شده، ماده (۱۳) طرح که در آن واگذاری اختیار تغییر و اصلاح اساسنامه به هیئت‌وزیران مطلق و غیر مشروط آمده است، حاوی ایراد بوده و ناقص است. لذا، پیشنهاد می‌شود با افزودن عبارت «**با رعایت اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی**» به انتهای ماده (۱۳) طرح، نقص آن برطرف شود.

ماده (۱۳) طرح، هرگونه تغییر و اصلاح در اساسنامه سازمان را به پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و تصویب هیئت‌وزیران واگذار کرده است. در این رابطه می‌توان گفت که براساس اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی، مجلس شورای اسلامی می‌تواند اجازه تصویب (و بالتبع تغییر و اصلاح) اساسنامه سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت را به دولت بدهد؛ مشروط بر این که، مصوبات دولت با اصول و احکام مذهب رسمی کشور و یا قانون اساسی مغایرت نداشته باشد که تشخیص این امر با شورای نگهبان است. علاوه بر این، مصوبات دولت نباید مخالف

ماده (۱۴) - سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور مجاز است براساس نیاز نسبت به جذب و به‌کارگیری مربی به صورت پاره‌وقت و یا حق‌التدریس بدون تعهد استخدامی اقدام نماید.

است. براساس تبصره ماده (۳۲) این قانون دستگاه‌های اجرایی می‌توانند در شرایط خاص با تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تا ۱۰ درصد (۱۰٪) پست‌های سازمانی مصوب، بدون تعهد استخدامی و در سقف اعتبارات مصوب افرادی را به صورت ساعتی یا کار معین برای حداکثر یک سال به کار گیرند. بنابراین، ماده (۱۴) در طرح اساسنامه بندی زائد و غیر ضرور می‌باشد و پیشنهاد حذف آن داده می‌شود.

در ماده (۱۴) طرح، عبارت «براساس نیاز» مبهم بوده و سقف نسبت مربیان پاره‌وقت یا حق‌التدریس به کل مربیان این سازمان به‌طور دقیق و واضح بیان نشده و از این جهت که ضابطه و چارچوب مشخصی برای مفاد این ماده تعیین نشده است، با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی مغایرت دارد. همچنین، این ماده ماهیت اساسنامه‌ای نداشته و موضوع به‌کارگیری افراد بدون تعهد استخدامی در قانون مدیریت خدمات کشوری تعیین تکلیف شده

ماده (۱۵) - مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای و سنجش مهارت و صلاحیت حرفه‌ای که به صورت هیئت‌امنایی اداره می‌شوند، مشمول معافیت‌های مالیاتی موضوع ماده (۱۷۲) قانون مالیات مستقیم می‌باشند.

واجد شرایط سازمان به صورت هیئت‌امنایی در تبصره «۱» ماده (۳) طرح گنجانده شده است. با توجه به این که براساس مفاد تبصره «۱» ماده (۳) ابتدا برخی از مراکز موجود در قالب هیئت‌امنایی درمی‌آیند و در وهله دوم بر طبق ماده (۱۵) طرح مشمول معافیت مالیاتی می‌شوند؛ این اقدام می‌تواند منجر به کاهش درآمدهای عمومی منجر شود و در مغایرت با اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی قرار دارد؛ لذا پیشنهاد می‌شود ماده (۱۵) طرح حذف شود.

ماده (۱۵) مغایر با بند «۱۷» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی است که در آن بر افزایش سهم درآمدهای مالیاتی دولت تأکید شده است. [۴] همچنین، این ماده ماهیت اساسنامه‌ای ندارد؛ چراکه مباحث مالیاتی قوانین و مقررات خاص خود را دارد [۱۲] و نمی‌تواند در اساسنامه هر سازمان به صورت جداگانه مورد بحث قرار گیرد. از طرف دیگر، در حال حاضر سازمان فاقد مراکز آموزش یا سنجش هیئت‌امنایی است [۳] و پیشنهاد اداره مراکز آموزشی و سنجش صلاحیت حرفه‌ای خیرساز و مراکز دولتی

ماده (۱۶) - سازمان مجاز است نسبت به دعوت از کارشناسان رشته‌های صنعتی، کشاورزی و خدماتی شاغل در دستگاه‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی تا سقف ۳۲ ساعت در ماه به‌عنوان مربی مدعو اقدام نماید. دستگاه‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی موظف به همکاری با سازمان هستند.

کلی نظام اداری^۴ [۵] است. از طرف دیگر، در ماده (۱۶) طرح، دستگاه‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی موظف به همکاری با سازمان شده‌اند. در حالی که مکلف کردن دستگاه‌های دیگر در اساسنامه مربوط به یک سازمان خاص، خالی از وجه بوده و فاقد ماهیت اساسنامه‌ای است؛ لذا پیشنهاد حذف این ماده داده می‌شود.

ارتباط ماده (۱۶) طرح با ماده (۱۲۱) قانون مدیریت خدمات کشوری^۲ و نیز آیین‌نامه اجرایی مذکور در آن واضح نیست و مشخص نیست همکاری کارشناسان دستگاه‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی با سازمان سازوکار جداگانه‌ای خواهد داشت یا خیر؟ از این جهت، ماده (۱۶) طرح مغایر جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری^۳ [۶] و بند «۱۳» سیاست‌های

ماده (۱۷) - کلیه واحدهای صنعتی، کشاورزی و خدماتی دارای ۵۰ نفر کارکنان و بیشتر موظفند با اخذ مجوز از سازمان، نسبت به راه‌اندازی مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای جوار کارگاهی و یا بین کارگاهی برای آموزش کارکنان خود اقدام نمایند. واحدهایی که ظرفیت مازاد دارند، در قالب مسئولیت اجتماعی، نسبت به مهارت‌آموزی افراد جویای کار که توسط سازمان معرفی می‌شوند، همکاری می‌نمایند.

و تکالیف برای نهادهای دیگر نیاز به تهیه قوانین مستقل به خود را دارد. از طرف دیگر، عبارت «همکاری می‌نمایند» نیز در این ماده دارای ابهام است. لازم به ذکر است که محتوای آنچه در قالب ماده (۱۷) طرح اساسنامه درج شده است، قبلاً در ماده (۱۱۰) قانون

در ماده (۱۷) طرح، تکالیفی برای واحدهای صنعتی، کشاورزی و خدماتی تعیین شده است که هیچ‌گونه تناسبی با ماهیت اساسنامه یک سازمان ندارد. در اساسنامه به حدود اهداف، حدود وظایف و اختیارات و نحوه اداره یک سازمان پرداخته می‌شود و تعیین ضوابط

۱. اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی: «طرح‌های قانونی و پیشنهادهای و اصلاحاتی که نمایندگان در خصوص لوایح قانونی عنوان می‌کنند و به تقلیل درآمد عمومی یا افزایش هزینه‌های عمومی می‌انجامد، در صورتی قابل طرح در مجلس است که در آن طریق جبران کاهش درآمد یا تأمین هزینه جدید نیز معلوم شده باشد.»
۲. ماده (۱۲۱) قانون مدیریت خدمات کشوری: «آیین‌نامه اجرایی نحوه انتقال و مأموریت کارمندان مشمول این قانون به سایر دستگاه‌های اجرایی و مرخصی بدون حقوق شامل نحوه احتساب سوابق خدمت و نحوه پرداخت حقوق و مزایا و ارتباط سازمانی و سایر موارد مربوط با رعایت مفاد این قانون به پیشنهاد سازمان به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.»
۳. جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری: «شفافیت و عدم ابهام.»
۴. بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری: «عدالت‌محوری، شفافیت و روزآمدی در تنظیم و تنقیح قوانین و مقررات اداری.»

کار و رفاه اجتماعی، خلأهای قانونی موجود قابل رفع کردن هستند؛ لذا پیشنهاد حذف این ماده ارائه می‌شود.

کار به آن تصریح شده است [۱۰] و نیازی به تکرار آن در اساسنامه وجود ندارد؛ بلکه با تدوین دستورالعمل‌هایی که در تبصره «۲» ماده (۱۱۰) قانون کار بدان اشاره شده است توسط وزارت تعاون،

ماده (۱۸) - کلیه واحدهای صنفی و بنگاه‌های اقتصادی موظفند در اجرای مسئولیت اجتماعی نسبت به پذیرش کارآموز به تعداد حداقل ۱۰ درصد نیروی انسانی خود در قالب دوره‌های کارآموزی سه تا نهم‌ماهه و با رعایت استانداردهای سازمان و قانون کارآموزی مصوب ۱۳۴۹/۰۲/۲۸ اقدام نمایند. کارآموزان مشمول این ماده با تأیید سازمان، در طول دوره کارآموزی مشمول مقررات قانون تأمین اجتماعی و قانون کار نمی‌باشند

احکامی برای کارآموزی در مراکز کارآموزی و کارگاهی و قرارداد کارآموزی وضع شده است؛ از این رو، استثنا کردن کارآموزان ماده (۱۸) طرح پیشنهادی از قانون کار به معنای تحدید این قانون بوده و می‌تواند چالش‌های حقوقی برای کارآموزان مشمول این ماده در پی داشته باشد.

■ خارج کردن کارآموزان از شمول قانون تأمین اجتماعی به معنای محروم کردن آنان از حقوقی است که در قانون بدان تصریح شده است؛ لذا مغایر اصل چهارم قانون اساسی می‌باشد.^۱ از طرف دیگر، کارآموزی در کارگاه‌ها مستلزم حضور و فعالیت در فضاهایی است که در آنها امکان وقوع حوادث و آسیب‌های احتمالی وجود دارد و از این جهت نیز استثنا کردن کارآموزان از شمول قانون تأمین اجتماعی فاقد توجیه است.

با توجه به نکات فوق، پیشنهاد می‌شود ماده (۱۸) طرح حذف شود.

در رابطه با ماده (۱۸) طرح نکات زیر حائز اهمیت هستند:

■ ماده (۱۸) با توجه به طرح پیشنهادی، دارای ماهیت اساسنامه‌ای نیست و تکالیفی را برای واحدهای صنفی و بنگاه‌های اقتصادی تعیین می‌کند که با اساسنامه یک سازمان خاص تناسبی ندارد.

■ از طرف دیگر به نظر می‌رسد قید شمول عام برای همه واحدهای صنفی و بنگاه‌های اقتصادی مناسب نباشد. شاید برخی از بنگاه‌ها تمایل یا آمادگی لازم را برای همکاری در قالب کارآموزی نداشته باشند و همین موضوع موجب پایین آمدن کیفیت کارآموزی و اتلاف منابع شود. علاوه بر این، ایجاد شرایط کارآموزی در برخی مشاغل یا فضاها نیازمند صرف هزینه‌هایی است که تحمیل این هزینه‌ها به کارفرمایان به ویژه در مورد بنگاه‌های کوچک محل تردید است.

■ براساس ماده (۵) قانون کار، کلیه کارآموزان و کارگاه‌ها مشمول این قانون هستند. [۱۰] در مواد (۱۱۲) تا (۱۱۸) این قانون نیز

ماده (۱۹) - جعل گواهی‌نامه مهارت سازمان و استفاده از آن جرم محسوب شده و مرتکب به مجازات درجه ۶ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۱/۲/۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی، محکوم می‌شود.

ماهیت اساسنامه یک سازمان ندارد؛ لذا پیشنهاد می‌شود این ماده حذف شود.

در ماده (۱۹) نسبت به جعل گواهی‌نامه سازمان جرم‌انگاری صورت گرفته است؛ با توجه به این که جرم‌انگاری یک موضوع تناسبی با

ماده (۲۰) - به منظور هماهنگی و راهبری امور آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در هر استان شورای مهارت به ریاست استاندار یا یکی از معاونین و در شهرستان به ریاست فرماندار و عضویت مدیران ادارات و نهادهای مرتبط دولتی و غیردولتی تشکیل می‌شود. دبیر شورای مهارت استان مدیرکل آموزش فنی و حرفه‌ای و شورای مهارت شهرستان مدیریت آموزش فنی و حرفه‌ای شهرستان می‌باشد.

۱. اصل چهارم قانون اساسی: هیچ‌کس نمی‌تواند اعمال حق خویش را وسیله اضرار به غیر یا تجاوز به منافع عمومی قرار دهد.

وسی و هشتم^۳ قانون اساسی مغایرت دارد. از طرف دیگر، این ماده ارتباط چندانی به امور مربوط به سازمان مورد نظر نداشته و فاقد ماهیت اساسنامه‌ای است؛ لذا پیشنهاد می‌شود این ماده حذف شود.

در مورد ماده (۲۰) باید گفت که ایجاد شورا یا کارگروه جدید در سطح استان‌های کشور در زمره وظایف اداری و تنظیم سازمان‌های اداری بوده و در حیطه اختیارات دولت و هیئت وزیران قرار دارد و بدین جهت، مفاد ماده (۲۰) با اصول پنجاه و هفتم^۱، شصتم^۲ و یکصد

ماده (۲۱) - سایر موضوعاتی که در این اساسنامه پیش‌بینی نشده‌اند مشمول قوانین و مقررات عمومی کشور خواهند بود.

در ماده (۲۱)، واژه «عمومی» در عبارت «قوانین و مقررات عمومی کشور» واجد ابهام است و تفکیک رسمی در مورد قوانین و مقررات کشور از نظر عمومی و غیر عمومی وجود ندارد؛ لذا این واژه زائد بوده و باید حذف شود.

جدول ۳. متن اصلاحی فصل پنجم طرح (سایر مقررات)

متن اصلاحی	طرح موجود
فصل پنجم - سایر مقررات ماده (۸) - حذف	فصل پنجم - سایر مقررات ماده (۸) - جذب، نگهداری و ارتقای نیروی انسانی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور از لحاظ مقررات اداری و استخدامی تابع قانون مدیریت خدمات کشوری می‌باشد.
حذف	ماده (۹) - امتیاز طبقه مشاغل تخصصی تمام وقت سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور مشمول تبصره (۳) ماده (۶۵) قانون مدیریت خدمات کشوری می‌باشد و در جدول یا جداول حق شغل با ضریب یک و یک‌دهم (۱/۱) محاسبه می‌گردد.
حذف	ماده (۱۰) - ساعات کار کارمندان سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور چهل و چهار ساعت و میزان ساعات کار مریبان تمام وقت سازمان سی ساعت شامل بیست و چهار ساعت تدریس و ۶ ساعت سایر فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و اداری در هفته می‌باشد. از ساعات موظف تدریس مریبان دارای بیست (۲۰) سال سابقه مریب‌گری، چهار ساعت در هفته کسر خواهد شد.
حذف	ماده (۱۱) - نظام پرداخت مشاغل تخصصی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور شامل مریبان، کارشناسان آموزش و سنجش مهارت و صلاحیت حرفه‌ای، مشاور و هدایت آموزشی و شغلی، رئیس و معاون مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای سازمان براساس نظام رتبه‌بندی است. آیین‌نامه رتبه‌بندی به پیشنهاد سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.
حذف	ماده (۱۲) - فوق العاده مخصوص کارکنان سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور براساس ضرابی که به تصویب هیئت دولت می‌رسد در حقوق و مزایای کارمندان اعمال می‌شود.
ماده (۱۱) - هرگونه تغییر و اصلاح در اساسنامه آموزش فنی و حرفه‌ای کشور با پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور) و تصویب هیئت وزیران است. برارایت اصل هشتمادونجم قانون اساسی است.	ماده (۱۳) - هرگونه تغییر و اصلاح در اساسنامه آموزش فنی و حرفه‌ای کشور با پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور) و تصویب هیئت وزیران است.
حذف	ماده (۱۴) - سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور مجاز است براساس نیاز نسبت به جذب و به‌کارگیری مریب به صورت پاره وقت و یا حق التدریس بدون تعهد استخدامی اقدام نماید.
حذف	ماده (۱۵) - مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای و سنجش مهارت و صلاحیت حرفه‌ای که به صورت هیئت‌امانی اداره می‌شوند، مشمول معافیت‌های مالیاتی موضوع ماده (۱۷۲) قانون مالیات مستقیم می‌باشند.
حذف	ماده (۱۶) - سازمان مجاز است نسبت به دعوت از کارشناسان رشته‌های صنعتی، کشاورزی و خدماتی شاغل در دستگاه‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی تا سقف ۳۲ ساعت در ماه به‌عنوان مریب مدعو اقدام نماید. دستگاه‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی موظف به همکاری با سازمان هستند.

۱. اصل پنجاه و هفتم قانون اساسی: قوای حاکم در جمهوری اسلامی ایران عبارتند از: قوه مقننه، قوه مجریه و قوه قضائیه که زیر نظر ولایت مطلقه امر و امامت بر طبق اصول آینده این قانون اعمال می‌گردند. این قوا مستقل از یکدیگرند.

۲. اصل شصتم قانون اساسی: اعمال قوه مجریه جز در اموری که در این قانون مستقیماً بر عهده رهبری گذارده شده، از طریق رئیس‌جمهور و وزراست.

۳. اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی: علاوه بر مواردی که هیئت وزیران یا وزیری مأمور تدوین آیین‌نامه‌های اجرایی قوانین می‌شود، هیئت وزیران حق دارد برای انجام وظایف اداری و تأمین اجرای قوانین و تنظیم سازمان‌های اداری به وضع تصویب‌نامه و آیین‌نامه بپردازد.

متن اصلاحی	طرح موجود
حذف	ماده (۱۷) - کلیه واحدهای صنعتی، کشاورزی و خدماتی دارای ۵۰ نفر کارکنان و بیشتر موظفند با اخذ مجوز از سازمان، نسبت به راه‌اندازی مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای جوار کارگاهی و یا بین‌کارگاهی برای آموزش کارکنان خود اقدام نمایند. واحدهایی که ظرفیت مازاد دارند، در قالب مسئولیت اجتماعی، نسبت به مهارت‌آموزی افراد جویای کار که توسط سازمان معرفی می‌شوند، همکاری می‌نمایند.
حذف	ماده (۱۸) - کلیه واحدهای صنعتی و بنگاه‌های اقتصادی موظفند در اجرای مسئولیت اجتماعی نسبت به پذیرش کارآموز به تعداد حداقل ۱۰ درصد نیروی انسانی خود در قالب دوره‌های کارآموزی سه تا نه ماهه و با رعایت استانداردهای سازمان و قانون کارآموزی مصوب ۱۳۴۹/۲/۲۸ اقدام نمایند. کارآموزان مشمول این ماده با تأیید سازمان، در طول دوره کارآموزی مشمول مقررات قانون تأمین اجتماعی و قانون کار نمی‌باشند.
حذف	ماده (۱۹) - جعل گواهی‌نامه مهارت سازمان و استفاده از آن جرم محسوب شده و مرتکب به مجازات درجه ۶ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۱/۲/۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی، محکوم می‌شود.
حذف	ماده (۲۰) - به‌منظور هماهنگی و راهبردی امور آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در هر استان شورای مهارت به ریاست استاندار یا یکی از معاونین و در شهرستان به ریاست فرماندار و عضویت مدیران ادارات و نهادهای مرتبط دولتی و غیردولتی تشکیل می‌شود. دبیر شورای مهارت استان مدیرکل آموزش فنی و حرفه‌ای و شورای مهارت شهرستان مدیریت آموزش فنی و حرفه‌ای شهرستان می‌باشد.
ماده (۱۵) - سایر موضوعاتی که در این اساسنامه پیش‌بینی نشده‌اند مشمول قوانین و مقررات کشور خواهند بود.	ماده (۲۱) - سایر موضوعاتی که در این اساسنامه پیش‌بینی نشده‌اند مشمول قوانین و مقررات عمومی کشور خواهند بود.

۵. جمع‌بندی و پیشنهادها

دستگاه‌های اجرایی و بنگاه‌های صنعتی در مواد دیگر نیز تناسبی با چارچوب اساسنامه‌ای طرح ندارند. نواقص و ایرادات موجود در سه فصل پایانی طرح را می‌توان به‌صورت زیر جمع‌بندی کرد:

۱. مغایرت برخی مواد طرح با قانون اساسی: ماده (۴) طرح به‌دلیل داشتن مصداق تبعیض ناروا با بند «۹» اصل سوم قانون اساسی و ماده (۱۱) و ماده (۱۲) به‌ترتیب به‌دلیل واگذاری نظام رتبه‌بندی مربیان و تعیین ضرایب فوق‌العاده مخصوص کارکنان به هیئت‌وزیران با اصل هشتادوپنجم قانون اساسی مغایرت دارند. همچنین، بند «۵» ماده (۶)، ماده (۹)، ماده (۱۰) و ماده (۱۵) طرح به‌دلیل داشتن بار مالی جدید برای دولت یا تقلیل درآمد عمومی بدون ذکر منبع مالی جدید با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی و بند «۶» ماده (۶) به‌دلیل نادیده گرفتن لزوم تمرکز کلیه دریافت‌های دولت در حساب‌های خزانه‌داری با اصل پنجاهوسوم قانون اساسی مغایرت دارند.

۲. تعیین اجزای ساختار سازمانی و ایجاد ساختار جدید بدون تشریح حدود وظایف و اختیارات آنها در ماده (۳) طرح؛

۳. تعیین مواردی به‌عنوان منابع مالی سازمان با خصوصیات همچون غیرقابل اجرا بودن، غیردائمی بودن، مغایرت با اصول بودجه‌بندی، افزایش هزینه‌های تولید برای کارفرمایان و صاحبان صنایع و عدم امکان برآورد دقیق مقدار این منابع در ماده (۶) طرح؛

۴. تراحم وظایف و اختیارات سازمان با شورای عالی آموزش

در این گزارش، سه فصل پایانی طرح اساسنامه سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور شامل «ساختار و ارکان سازمان»، «منابع مالی و مقررات اداری» و «سایر مقررات» بررسی شدند. از جمله نقاط قوت بخش‌های مذکور می‌توان به‌لحاظ کردن سابقه مدیریتی مرتبط در حوزه مهارت‌آموزی در انتخاب رئیس سازمان اشاره کرد. همچنین، احصای وظایف و اختیارات رئیس سازمان در ماده (۵) و توجه به درآمدزایی برای سازمان از محل ارائه خدمات آموزشی، سنجش، فنی و فرهنگی و نیز از محل کمک اشخاص حقیقی و حقوقی در بندهای «۲» و «۳» ماده (۶) از دیگر نقاط قوت طرح می‌باشند.

به‌عنوان نقاط ضعف طرح، در بخش ساختار سازمان، به‌اجزای سازمان در سطوح ملی و سطح استان‌ها و نیز مراکز ذیل آن اشاره شده است اما از تعیین حدود وظایف و نوع فعالیت‌های آنها غفلت شده است. ارکان سازمان، صرفاً به سطح رئیس سازمان تقلیل یافته و به‌بیان ویژگی‌ها و اختیارات و وظایف وی بسنده شده است. در فصل منابع مالی با هدف افزایش درآمدهای سازمان، ردیف‌های درآمدی جدیدی وضع شده است که اغلب آنها با اصول بودجه‌ریزی، برخی اصول قانون اساسی و قوانین موجود مغایرت دارند. در فصل پنجم تلاش شده است که ضوابطی با هدف بهبود وضعیت شغلی مربیان سازمان در طرح گنجانده شود، با این حال، اغلب مواد مربوطه فاقد ماهیت اساسنامه‌ای بوده و با قوانین موجود مغایرت دارند. همچنین، وضع برخی مقررات تکلیفی برای

پیشنهادهای اصلاحی زیر ارائه می‌شوند:

۱. رفع مغایرت‌های طرح با اصول قانون اساسی و حذف مواد و بندهایی از طرح که این مغایرت‌ها قابل رفع نیستند؛
۲. مینا قرار دادن اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به‌عنوان منابع مالی اصلی سازمان در ماده (۶) طرح و حذف بندهای «۴» تا «۷» این ماده که با اصول سوم و هفتاد و پنجم قانون اساسی مغایرت دارند؛
۳. حذف مواد فاقد ماهیت اساسنامه‌ای درباره موضوعات اداری و استخدامی که در قوانین موضوعه دیگر از جمله قانون مدیریت خدمات کشوری تعیین تکلیف شده‌اند؛
۴. حذف یا اصلاح مواد مربوط به کارآموزی و مهارت‌افزایی در واحدهای صنعتی و بنگاه‌های اقتصادی با توجه به قواعد تعیین شده در قانون کار و قانون تأمین اجتماعی؛
۵. رفع تراحم وظایف و اختیارات سازمان با شورای عالی آموزش و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی در رابطه با «مراکز سنجش شایستگی و صلاحیت حرفه‌ای» با انجام استفساریه از شورای نگهبان درباره ماهیت، نحوه تأسیس و اداره این مرکز یا مراکز موضوع ماده (۹) قانون آموزش و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی.

- و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی در رابطه با «مراکز سنجش شایستگی و صلاحیت حرفه‌ای» موضوع تبصره «۱» ماده (۳) و نیز ماده (۱۵) طرح درباره اداره این مراکز در قالب هیئت‌امنایی و معافیت مالیاتی آنها؛
 ۵. مغایرت اغلب مواد فصل پنجم طرح با ماهیت اساسنامه‌ای آن از جمله مواد (۹) تا (۱۲) و (۱۴) تا (۲۰)؛
 ۶. ارجاعات نادرست به قانون مدیریت خدمات کشوری در قالب عباراتی مانند «مشاغل تخصصی» در مواد (۹) و (۱۱) و «فوق العاده مخصوص» در ماده (۱۲) و عدم هماهنگی با قانون مدیریت خدمات کشوری از نظر نحوه به‌کارگیری مربی به‌صورت پاره‌وقت در ماده (۱۴) طرح و ضوابط انتقال و مأموریت کارمندان در ماده (۱۶) طرح؛
 ۷. وضع تکالیفی برای سایر دستگاه‌های دولتی و غیردولتی از جمله در مواد (۱۶)، (۱۷) و (۱۸) طرح خارج از چارچوب اساسنامه و مغایر با قوانین موجود؛
 ۸. مداخله و ورود به حیطه وظایف اداری و اجرایی دولت از جمله در مواد (۳) و (۲۱) طرح با توجه به تعیین ساختار سازمان و ایجاد ساختار جدید.
- با توجه به ایرادات و خلأهای موجود در طرح اساسنامه،

منابع و مأخذ

- [۱] اظهار نظر کارشناسی درباره طرح اساسنامه سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۱۸۹۱۳-۲۷۰-۱، ۱۴۰۲.
- [۲] اظهار نظر کارشناسی درباره کلیات طرح اساسنامه سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۱۸۹۱۳-۲۷۰، ۱۴۰۲.
- [۳] سالنامه آماری سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور در سال ۱۴۰۰، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، ۱۴۰۱.
- [۴] سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، مقام معظم رهبری، ۱۳۹۲/۱۱/۲۹.
- [۵] سیاست‌های کلی نظام اداری، مقام معظم رهبری، ۱۳۸۹/۱/۱۴.
- [۶] سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری، مقام معظم رهبری، ۱۳۹۸/۷/۶.
- [۷] قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه‌دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی، مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۱/۱۰/۲۲.
- [۸] قانون تأمین اجتماعی، مجلس شورای ملی، ۱۳۵۴/۴/۳.
- [۹] قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی، مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۳/۴/۱۹.
- [۱۰] قانون کار، مجمع تشخیص مصلحت نظام، ۱۳۶۹/۸/۲۹.
- [۱۱] قانون کارآموزی، مجلس شورای ملی، ۱۳۴۹/۲/۲۸.
- [۱۲] قانون مالیات‌های مستقیم، مجلس شورای اسلامی، ۱۳۶۶/۱۲/۳.
- [۱۳] قانون مدیریت خدمات کشوری، مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۶/۷/۸.
- [۱۴] قانون نظام جامع آموزش و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی، مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۶/۸/۲۴.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir